

KNZB

opleidingen

Cursist / Docent
Wedstrijdzwemmen
Bevoegdheid "2" / Starter

Colofon

Dit cursistenwerkboek is een uitgave van de Koninklijke Nederlandse Zwembond,
Wattbaan 31-49, 3438 EX Nieuwegein – Huis van de Sport
Postbus 7217, 3430 JE Nieuwegein

Opmaak : KNZB
Druk : KNZB

- Coördinatie uitgifte : productbeheerder KNZB afd. S&O opleidingenl@knzb.nl
- Coördinatie inhoud : projectleider opleidingen - opleidingenl @knzb.nl

Tekstbijdrage : diverse auteurs

Uitgave Artikelcode - september 2009
- – versie –

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de KNZB. © KNZB

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING	4
2.	WEDSTRIJDEN EN BEVOEGDHEID STARTER	4
2.1.	VEREISTE BEVOEGDHEID STARTER	4
2.2.	ALGEMEEN	5
2.3.	PLAATS VAN DE STARTER.....	5
2.4.	DEELNEMERS EN DE START.....	6
2.5.	STARTPROCEDURE.....	6
2.6.	STARTPLAATS	7
3.	WEDSTRIJDEN IN OPEN WATER	9
4.	SPORTERS MET EEN BEPERKING	10
5.	BIJLAGEN	11
5.1.	CARRIÈREGANG	11
5.2.	ALGEMENE TEKST OVER STARTEN	12
5.3.	VOORSTEL VERBETERING CURSUS	14

1. Inleiding

De kring officialcommissie heeft u op grond van uw capaciteiten, interesse en fungeren als official uitgenodigd om deel te nemen aan de cursus Starter.

Toelatingseisen

U bent zwemofficial met minimaal de bevoegdheid 4 en al vele keren hebt u deel uitgemaakt van een jury voor zwemwedstrijden. Misschien hebt u zelfs al een aantal keren als starter gefungeerd bij zogenaamde overige wedstrijden.

Al met al bent u bekend met wat een jury moet doen bij zwemwedstrijden.

Noot: in enkele kringen loopt een experiment met een startersopleiding zonder voorafgaande cursus 4. In deze situatie is een extra avond nodig om de basiskennis omtrent slagen en dergelijke aan te brengen.

Praktijkbeoordelingen

Na het volgen van deze cursus moet u minimaal twee keer als starter bij een zwemwedstrijd worden begeleid en daarna één keer positief beoordeeld zijn. De beoordeling wordt gedaan door een official met een bevoegdheid 2, die geen deel uitmaakt van de fungerende jury of door een official met de bevoegdheid 1. De laatste official mag de fungerende scheidsrechter (SR) zijn.

Aanstelling

Na een positieve beoordeling kunt u worden aangesteld in de bevoegdheid 2.

2. Wedstrijden en bevoegdheid starter

2.1. Vereiste bevoegdheid starter

De starter voor de volgende zwemwedstrijden moet de bevoegdheid 2 bezitten:

- door of namens de KNZB georganiseerde Nederlandse Kampioenschappen of daarmee door het Bondsbestuur gelijk gestelde wedstrijden;
- internationale wedstrijden;
- openwaterwedstrijden;
- verenigingscompetitie landelijke klassen;
- door het Bondsbestuur met name aan te wijzen wedstrijden.

Bij alle "andere" wedstrijden dient de starter tenminste de bevoegdheid 4 te hebben met uitzondering van E-wedstrijden en onderlinge wedstrijden. Voor deze wedstrijden is geen bevoegdheid vereist.

2.2. Algemeen

De starter

De starter is de zwemofficial, die bij zwemwedstrijden het sein tot vertrek van de deelnemers geeft. Het startsignaal wordt gegeven na het commando "Op Uw Plaatsen". Dit signaal kan worden gegeven met een fluit, een claxon of een startpistool.

Stemgeluid

Het commando "Op Uw Plaatsen" moet voor alle deelnemers goed hoorbaar zijn. Dit betekent, dat een starter over een goed stemvolume (niet schreeuwen) moet beschikken. Het commando moet volledig hoorbaar en met een constant tempo en nadruk uitgesproken worden, dus geen deel inslikken.

Onverstoorbaar

De starter moet tijdens de startprocedure zich zeker niet door wat dan ook van de wijs laten brengen.

Constant commando

Daarbij moet het commando "Op Uw Plaatsen" en het startsignaal nagenoeg steeds op dezelfde wijze en tijdsindeling worden gegeven.

Noot : Bij internationale wedstrijden kan het commando "Take Your Marks" gebruikt worden.

Moment van actie

De starter komt alleen in actie tijdens de startprocedure. Dan manifesteert hij/zij zich duidelijk, kalm en waardig als iemand, die gehoorzaamheid afdwingt. Dus hij/zij staat er tijdens de startprocedure zeker niet slungelig bij.

Na de start

Na het vertrek van de deelnemers trekt de starter zich zo mogelijk rustig terug en bereidt zich voor op de volgende start. De functie van starter is onverenigbaar met enige andere functie in de jury of anderszins.

Bij een tweede en evt. volgende start van de rugslag zullen de deelnemers in het water blijven. De SR zal maar één fluitsignaal geven alvorens hij de startprocedure overdraagt.

Loyaal t.o.v. scheidsrechter

De starter dient zich te allen tijde loyaal op te stellen ten opzichte van de Scheidsrechter (SR). Gezamenlijk moeten zij tijdens de start een hecht koppel vormen.

2.3. Plaats van de starter

Maximaal 5 meter vanaf de startzijde

De plaats, van waaraf de starter zijn commando "Op Uw Plaatsen" en het startsignaal geeft, moet zijn opzij van het wedstrijdbassin en binnen 5 meter van de startzijde zodanig, dat de tijdwaarnemers het startsignaal kunnen horen en de zwemmers het startsignaal kunnen horen. Aan welke zijde van het bassin dit moet zijn is niet voorgeschreven.

Overleg SR/starter over welke zijde bassin starterplaats

In goed overleg met de SR moet vóór de aanvang van de zwemwedstrijden worden bepaald aan welke zijde van het bassin de starter zich moet opstellen. Dit kan ook tijdens de juryvergadering gebeuren.

Keuze plaats starter

De keuze van de starterplaats is sterk afhankelijk van de situatie in het zwembad, alsmede van de lichtinval. Tracht zoveel mogelijk met de rug naar de raanzijde te staan. Zijn er aan beide zijde ramen, kies dan positie met de rug naar de zon toegekeerd.

Naast/tegenover SR

Sommige Scheidsrechters willen de starter graag naast zich hebben, anderen kiezen voor het tegenover elkaar staan. Beide posities hebben voor- en nadelen. In veel kringen gaat de voorkeur uit naar een plaats naast de SR.

2.4. Deelnemers en de start

Algemeen

De start is een belangrijk element voor de prestatie (zwemsucces) van de deelnemers. Vooral op kortere zwemnummers komt dit tot uiting. In verband hiermee is aan de starter een belangrijke taak bij zwemwedstrijden toevertrouwd.

Handhaven reglementen

Eenzijds moet hij de op het starten betrekking hebbende KNZB-reglementen in acht nemen waardoor gewaarborgd is, dat alle deelnemers onder gelijke omstandigheden starten. Anderzijds zal hij zodanig moeten starten, dat de deelnemers na het commando "Op Uw Plaatsen" op het meest ideale tijdstip van start gaan.

2.5. Startprocedure

Langgerekt fluitsignaal

Het langgerekte fluitsignaal van de SR is het teken, waarop de deelnemers bij de school-, de vlinder-, de vrije slag en de wissel slag persoonlijk op het startblok moeten plaatsnemen en daar blijven staan. Bij masterswedstrijden mogen deelnemers vanaf de bassinrand, of vanuit het water starten waarbij met 1 hand de startwand aangeraakt moet worden. Dit mag echter alleen bij masterswedstrijden. Niet bij "gewone" wedstrijden waaraan 'oudere' deelnemers zwemmen.

De deelnemers aan de rugslag en de wissel slag estafette gaan op het langgerekte fluitsignaal van de Scheidsrechter onmiddellijk te water. Op het tweede langgerekte fluitsignaal van de Scheidsrechter keren de deelnemers, zonder overdreven uitstel, terug naar de startpositie. De beoordeling daarvan is een SR-taak.

De deelnemers aan de rugslag moeten dan onmiddellijk in een starthouding gaan liggen. De handen moeten aan de starthandgrepen, niet aan bijv. de rand van de platen (bij elektronische tijdwaarneming). Voor het "Op uw plaatsen" kan de starter (of de SR) dit nog corrigeren.

De deelnemers staan na het langgerekte fluitsignaal en na het uitgestrekte armgebaar van de SR onder leiding van de starter tot het vertreksignaal is gegeven. Op het startcommando van de starter "Op Uw Plaatsen" moeten de deelnemers bij de school-, de vlinder-, de vrije slag en de wissel slag persoonlijk onmiddellijk met tenminste één voet vóór op het startblok de startpositie innemen. De positie van de handen is daarbij niet relevant. De deelnemer mag zich met de handen aan het startblok of handgrepen vasthouden.

Aanwijzingen aan deelnemers

NB: Zolang het startcommando niet is gegeven, kan de starter aanwijzingen aan de deelnemers geven (bijv. beetpakken handgrepen bij rugslagstart). Is het startcommando gegeven, dan mag de start voor het geven van aanwijzingen niet worden onderbroken.

Bij de rugslagstart moet de voorzijde van het lichaam (dit geldt niet voor het gezicht) naar de startzijde zijn en de handen op de starthandgrepen.

Zodra het startcommando is gegeven en alle deelnemers stil in een starthouding staan c.q. liggen, dan geeft de starter het vertreksignaal.

1e valse start

Indien de "2 starts regel" gehanteerd wordt zal de starter de deelnemers bij een eerste valse start (veelal te vroeg weg) in dezelfde serie terug halen door het geven van herhaalde startsignalen (fluit, claxon of pistoolschoten). Ook de SR kan dit doen (veelal fluitsignalen). Indien de SR affluit, dan dient ook de starter zijn startsignaal een aantal malen te herhalen tot duidelijk is dat alle deelnemers stoppen.

In overleg met de SR kan de starter de deelnemers erop wijzen, dat de starthouding niet mag worden verlaten voordat het startsignaal heeft geklonken.

Bij het hanteren van de 1 start regel mag alleen de SR ingrijpen bij een eventuele valse start.

2e valse start

Bij een 2e valse start in dezelfde serie wordt de veroorzaker daarvan -ongeacht of dezelfde of een andere zwemmer de fout maakt - gediskwalificeerd. In het algemeen zal, wanneer de andere deelnemers reglementair zijn vertrokken, de serie niet worden teruggefloten (dus ook de gediskwalificeerde niet). De SR (en uitsluitend deze) kan, indien deze van mening is, dat door een 2e valse start deze start onregelmatig is verlopen en de andere deelnemers daardoor vóór- of nadeel wordt berokkend, besluiten de deelnemers terug te roepen en opnieuw te laten starten. Bemoeit u zich als starter dus nooit met een 2e en eventueel volgende start.

Diskwalificatievoorstel

De starter heeft zelf de reglementaire bevoegdheid om een diskwalificatievoorstel te doen aan de scheidsrechter op het hem door de scheidsrechter toegewezen gebied; dat zal dus rond de start zijn.

Wenken

Zelfs bij een groot aantal opeenvolgende valse starts zal de starter de juiste procedure moeten blijven volgen. Valse starts proberen te verhinderen door het startsignaal iets eerder te geven dan correct is, het zogenaamde opvangen van de deelnemers, is niet toegestaan. De starter dient kalm te blijven, ook bij reacties vanuit het publiek, en zich niet te laten beïnvloeden.

Geen startsignaal

Is een diskwalificatie vastgesteld voordat het startsignaal is gegeven, dan dient er geen startsignaal te worden gegeven. Dit is bijvoorbeeld het geval als een deelnemer in het water valt of blijft bewegen waardoor het startsignaal niet gegeven kan worden. De scheidsrechter dient dan de start te onderbreken door het geven van herhaalde fluitsignalen.

De starter kan de teruggeroepen deelnemers wijzen op de sancties en er zal opnieuw worden gestart. De zwemmer of zwemmers die in het water vielen of bleven bewegen voor het fluitsignaal door de scheidsrechter werd gegeven, dienen te worden gediskwalificeerd.

Geen valse start

Er is geen sprake van een valse start, wanneer een deelnemer wordt uitgesloten wegens het ophouden van de start, het bewust weigeren het startcommando op te volgen of het zich schuldig maken aan enigerlei vorm van wangedrag (in dit geval is er nog geen vertreksignaal gegeven, dus kan het aangemerkt worden als een onderbroken start).

De scheidsrechter kan beslissen dat er omstandigheden zijn die het noodzakelijk maken om de start af te fluiten zonder dat het telt als valse start. Een voorbeeld is als er vanuit het publiek gefloten is, de microfoon uitvalt, pistool weigert, signaal te zacht is. De scheidsrechter zal dan kenbaar maken dat deze start niet als valse start geldt. Meestal wordt de speaker gevraagd om dit om te roepen.

Nastarten

Een zwemmer mag niet meer starten, wanneer het vertrek van de overige deelnemers van de serie heeft plaatsgevonden.

Nabeschouwing

De SR heeft de leiding van de wedstrijd. Hij kan op ieder moment van de wedstrijd ingrijpen, wanneer dit door hem nodig wordt geoordeeld (dus ook in de startprocedure).

Constaateert u als starter bij de start onregelmatigheden, neem dan contact op met de SR en overleg met hem wat te doen.

2.6. Startplaats

Startplaats school-, vlinder- en vrije slag

De start bij de school-, de vlinder-, de vrije slag en de wisselslag persoonlijk dient volgens het zwemwedstrijdreglement met een sprong te worden uitgevoerd. Dit betekent starten vanaf het startblok met een duik in het water, maar gewoon rechtstandig in het water springen mag ook als daarbij de reglementen in acht worden genomen. Ook wanneer op het nummer vrije slag (iedere zwemwijze toegestaan) bijvoorbeeld de rugslag wordt gezwommen, dan moet toch vanaf het startblok worden gestart.

Volgorde wisselslag persoonlijk en estafette

In verband met "het weten" van de plaats, van waaraf of waaruit gestart wordt, is het belangrijk om bij de wisselslag persoonlijk en estafette de volgorde van de zwemslagen te kennen.

Deze volgorde is:

- wisselslag persoonlijk: vlinder- , rug- , school- en vrije slag.
- wisselslag estafette: rug- , school- , vlinder- en vrije slag.

3. Wedstrijden in open water

Bijl.D1a

De langeafstandwedstrijden worden gehouden in zgn. open water (kanalen, rivieren, meren, plassen enz.) met een maximale lengte van 10.000 meter.

Startplaats

De start vindt plaats vanuit het water, tenzij dit (bijvoorbeeld in verband met snel stromend water) niet mogelijk is.

Hulpmiddel bij de start

Als hulpmiddel kan bij de start gebruik worden gemaakt van een lijn, vlonder, boot.

Dit hulpmiddel moet met één hand worden vastgehouden tot het vertreksignaal door de starter wordt gegeven. Liggen de deelnemers op of achter een denkbeeldige rechte lijn tussen twee punten of liggen deze onder een boven het water gespannen lijn, dan is het met één hand vasthouden niet mogelijk c.q. niet gewenst. Het liggen op de startlijn is dan correct.

De deelnemers worden per wedstrijdnummer per groep gestart. Dames en heren mogen niet tegelijk starten. (tenzij tezamen minder dan 25 deelnemers starten) Bij de start moeten de deelnemers voldoende ruimte (tenminste één meter per twee deelnemers) hebben, teneinde hinderen te voorkomen.

De starter zal bij de groepsstart nadrukkelijk gebruik moeten maken van zijn autoriteit (overzicht afdwingen) om de deelnemers op of achter de startlijn te krijgen. De starter geeft het vertreksignaal zodra alle deelnemers op of achter de startlijn liggen. Het vertreksignaal wordt zonder voorafgaand startcommando gegeven met een fluitsignaal, claxon of pistoolschot. Het weglaten van een startcommando geeft de starter de mogelijkheid om, zodra alle deelnemers op of achter de startlijn liggen, onmiddellijk het vertreksignaal te geven.

Let wel:

Het vertrek van de deelnemers moet in één keer goed zijn, want een starter is niet bevoegd om de deelnemers terug te roepen.

Naast de start kan de SR de starter nog een aantal werkzaamheden opdragen, zoals:

het verzamelen van de deelnemers met gebruikmaking van de startlijst met capnummers; veelal wordt dit samen met de groepskamprechter gedaan.

de deelnemers wijzen op hun verplichtingen, o.a. de afmeldingsplicht en het te zwemmen parcours. aan de SR doorgeven; het aantal gestarte deelnemers en de capnummers van de niet-gestarte deelnemers.

Al met al is het starten bij open water wedstrijden heel anders dan bij de wedstrijden in zwembaden. Stel u daarop in. Het is noodzakelijk dat de starter zich voor de aanvang van de juryvergadering op de hoogte stelt van de situatie van de verzamelruimte voor de deelnemers en de startplaats. Zonodig dient contact met de SR te worden opgenomen bij ongewenste situaties.

Prestatietochten

De deelnemers worden niet gelijktijdig gestart: de deelnemers gaan stuk voor stuk te water, er vindt in feite geen start plaats.

4. Sporters met een beperking

Bijl. D 3 Algemeen

Het deelnemen van sporters met een beperking aan KNZB zwemwedstrijden is toegestaan. Hiervoor is een aantal aanvullende regels (voorwaarden) op de zwemreglementen vastgesteld. Voor het starten zijn daarvan de volgende van belang:

- school- , vlinder en vrije slag: bij het ontbreken van of het niet kunnen gebruiken van de beide benen is starten vanuit het water toegestaan. Hierbij moet met een hand de kant worden vastgehouden. Ontbreekt één been dan is aan de deelnemer de keuze om vanaf de bassinwand, het startblok of vanuit het water te starten.
- rugslag: bij het (volledig) ontbreken van beide armen mag een begeleider bij de start het hoofd of schouders van de zwemmer tot het startsignaal met beide handen steunen of een andere mogelijkheid gebruiken die geen voordeel levert t.o.v. de andere deelnemers.
- sporters met een visuele beperking mogen starten vanuit het water; ook kan een begeleider een tik geven tegen de deelnemer bij het startsignaal waarbij deze op het startblok staat.
- bij sporters met een auditieve beperking geeft de starter een armsignaal of een ander visueel signaal. Het is de deelnemer toegestaan om naar de starter te kijken. Bij elektronische tijdwaarneming kan een startlamp aanwezig zijn die gelijktijdig met het startsignaal een korte flits geeft. Overleg met de deelnemer hierover is wenselijk.

5. Bijlagen

5.1. Carrièregang

Samenvattend overzicht opleidingen zwemofficials

Bevoegdheid	Cursus	Duur	Examen	Praktijk Beoordeling	Continuering	Tijdeffect
4	Ja	4 à 6 dagdelen van 2½ uur en praktijkles	Mondeling 20 minuten	1x, na 2x fungeren	3x per jaar fungeren	Minimum leeftijd 16 jaar
3	Nee	n.v.t.	Neen	1x, na 6x fungeren	4x per jaar fungeren (ongeacht functie)	Na min. 1 jaar bev.4
J	Ja	3 à 4 dagdelen van 2½ uur	Nee	1x, na 2x fungeren als J	4x per jaar fungeren (ongeacht functie)	Minimum leeftijd 16 jaar, geen bev.vooraf nodig.
K	Ja	4 à 6 dagdelen van 2½ uur	Mondeling 30 minuten	2x, na 2x als K (voor aanstelling bev. J verplicht)	4x per jaar fungeren (ongeacht functie)	Na min. 2 jaar bev.3, op uitnodiging KOC, 1x als K vooraf
2	Ja	2 dagdelen van 2½ uur	Nee	1x, na 2x als Starter	4x per jaar fungeren, waarvan 2x als starter	Minimum leeftijd 16 jaar, geen bev. vooraf nodig
1	Nee (min.12x in praktijk)	n.v.t.	Nee	1x, in andere Kring	4x per jaar fungeren, waarvan 2x als scheidsrechter	Na min. 3 jaar bev. K, op uitnodiging KOC

De volledige tekst van de carrièregang is te vinden op de site van de KNZB (opleidingen, officials en scheidsrechters, digitaal lesmateriaal).

5.2. Algemene tekst over starten[≈]

Allereerst dient bij het vaststellen van de wedstrijd gekozen te worden voor een 1- dan wel 2-startswedstrijd. Een enkele keer is het gebeurd dat op het programma een andere vermelding stond dan op de oorspronkelijke uitnodiging. Reglementair is hierover niets bepaald; hetgeen op de uitnodiging staat (en in de wedstrijdvoorwaarden), is bepalend. Het is wel nodig om voor aanvang duidelijk aan de ploegleiders te vertellen welke regel wordt toegepast.

Als de start begint met het fluitsignaal van de scheidsrechter, dienen alle deelnemers aanwezig te zijn. Hoe gehandeld wordt als blijkt dat een zwemmer er niet is, hangt af van de wedstrijd. Bij een NK zal normaal gesproken zonder meer verder gegaan worden; bij bijv. een Speedo-wedstrijd waar een aparte voorstarter is die de deelnemers vooraf controleert en dan constateert dat er een ontbreekt, kan die deelnemer opgeroepen worden. Dit oproepen van ontbrekende deelnemers moet dan gedurende de gehele wedstrijd worden volgehouden. Het wachten op de deelnemer mag niet te veel tijd kosten. De handelswijze is geheel afhankelijk van de omstandigheden als de soort wedstrijd en ook de beschikbare tijd.

Kijk voor je als scheidsrechter het (langgerekte) fluitsignaal geeft, of de starter klaar is. Bij dit fluitsignaal gaan de deelnemers op het startblok of te water, afhankelijk van de slag. Bij een rugslagnummer met beginnende deelnemers kan het handig zijn om met een gebaar aan te geven dat ze te water moeten gaan.

Indien met de rugslag begonnen wordt, volgt nog een 2e fluitsignaal. Volgens het reglement (D17.3) dienen de zwemmers dan zonder onnodige vertraging naar de startpositie te gaan; in de praktijk gaan de meeste zwemmers rechtstandig het water in en kan met het 2e fluitsignaal gewacht worden tot iedereen met het hoofd boven water is. Ook als een zwemmer duikt maar direct terug komt, kan met dit tweede signaal gewacht worden tot deze zwemmer bij de kant is. Het voordeel is dat direct hierna de starter de daadwerkelijke start kan beginnen.

De scheidsrechter geeft aan dat de starter mag beginnen met zijn deel van de startprocedure door een armgebaar te maken richting starter; hoe dit gebaar precies is, is niet voorgeschreven, belangrijk is dat de starter het kan zien en weet dat hij daarop moet wachten. Dit armgebaar mag geen automatisme van de scheidsrechter zijn: het moet voldoende stil zijn, de zwemmers moeten voldoende tijd gehad hebben om een positie op het startblok in te nemen en de officials moeten klaar zijn.

Na dit armgebaar is het de beurt aan de starter. Deze dient gedurende de gehele wedstrijd een zo duidelijk en gelijkmatig mogelijk uitgesproken 'Op uw plaatsen' te zeggen zodat ook in een wat lawaaiig zwembad de laatste baan dit goed kan horen.

Het 'Op uw plaatsen' moet op een zo gelijkmatige manier uitgesproken worden en vooral niet, wat toch soms hoorbaar is, ingeslikt worden tot iets als 'oppeplaatse'. Mooi is het als de deelnemers na het uitspreken van 'Op uw plaatsen' in de starthouding staan.

De deelnemers dienen direct een startpositie in te nemen met een voet voor op het startblok (behalve bij de rugslag). Als iedereen stil staat dan wel stil ligt, volgt het startsignaal. Indien een zwemmer niet stilstaat, mag de starter dus niet starten!

Indien door een gebeurtenis buiten de directe invloed van starter en scheidsrechter de start moet worden onderbroken, dan kan de scheidsrechter affluiten of mondeling zeggen dat de deelnemers van het blok afgaan. Bij deze situatie kan gedacht worden aan het weer lawaaiig worden, een mobiel die verstoort of een jurylid merkt iets vreemds en geeft dit aan.

Regelmatig gebeurt het dat de starter het startsignaal geeft en dat op dat moment een zwemmer alsnog beweegt. Bij de eerste start van een 2-startswedstrijd wordt afgefloten door de starter en/of de scheidsrechter; bij de 2e start van een 2-startswedstrijd of bij een 1-startswedstrijd wordt niet afgefloten maar wordt de overtreder gediskwalificeerd wegens bewegen bij de start (code AA).

Een situatie die meer problemen blijkt op te leveren is het als een of meer zwemmers voor het startsignaal in het water vallen of beginnen te vallen. De scheidsrechter moet er op gespist zijn in zo'n situatie de start af te fluiten. Iedere zwemmer die voor het fluitsignaal van de starter te water ging of bewoog, dient te worden uitgesloten. (art. D17.4 " ... wordt elke zwemmer die start voordat het startsignaal is gegeven gediskwalificeerd" voor de 1-start en D17.5 voor de 2-start).

[≈] Bewerkte tekst van artikel in Keerpunt

Er staat dus duidelijk dat iedere deelnemer wordt uitgesloten en niet alleen de eerste die gaat bewegen; deze regel is niet altijd even goed bekend is.

In Nederland kennen we ook nog de "officiële waarschuwing" (OW). Deze term komt niet uit het reglement maar is ongeveer 20 jaar geleden ingevoerd om de toenmalig slechte startdiscipline wat op te vijzelen. Een officiële waarschuwing kan gegeven worden als een deelnemer te vroeg start waarbij de scheidsrechter de indruk krijgt dat er bewust te vroeg gestart wordt maar niet erg genoeg om de deelnemer direct uit te sluiten voor dat nummer. Deze waarschuwing houdt in dat deze deelnemer bij het nogmaals maken van zo'n start, uitgesloten wordt voor dat nummer. Deze waarschuwing geldt voor de rest van het programma; bij een wedstrijd die uit meer sessies bestaat, is dat voor de betreffende sessie. Deze waarschuwing kan alleen gegeven worden bij een 2-startswedstrijd, bij een 1-startswedstrijd wordt zo'n deelnemer al gediskwalificeerd. Deze "OW" kan door de scheidsrechter en de starter genoteerd worden in hun startlijst; de laatste kan vooruit kijken of de betreffende deelnemer later nog eens aan de wedstrijd deelneemt.

Wat daar nog niet aan de orde is geweest, is het traag aannemen van een starthouding. De scheidsrechter kan zo iemand direct uitsluiten voor dat nummer (niet voor de wedstrijd). Wat wel vaker voorkomt is dat een zwemmer langzaam een starthouding aanneemt en dat tijdens en door dat langzaam klaar gaan staan, een ander in het water valt. Op dat moment zal de scheidsrechter (bij een 1-startswedstrijd of bij de 2e van een 2-startswedstrijd) de deelnemer die er in valt, uitsluiten en kan je ook degene die langzaam de starthouding aanneemt, uitsluiten. Moeilijkheid daarbij is natuurlijk dat je niet precies kan aangeven wat 'niet direct een starthouding aannemen' is, dat is een kwestie van gevoel. Het aannemen van die houding hoeft niet te gebeuren met de snelheid van een bliksemflits, maar met die van een slak is zeker te langzaam. Overleg tussen starter en scheidsrechter zal hier vaak de beslissing ondersteunen. Een vergelijkbare situatie is er als iedereen stilstaat, de starter wil gaan fluiten en net op moment beweegt iemand weer; als de starter toch fluit, is het een valse start. Als de starter nog net z'n signaal weet op te houden tot de betreffende zwemmer weer stil staat, is er niets aan de hand zolang er niet iemand in het water valt. Valt er wel iemand in het water, dan gaan deze en ook de 'beweger' er beiden uit.

Dovenstart.

Aan zwemwedstrijden wordt regelmatig meegedaan door slechthorende of dove deelnemers. Als ik een melding krijg dat iemand doof is, neem ik aan dat dat zo is, en doet de starter een dovenstart. In de bijlage D3 over deelname door sporters met een beperking is nu vastgelegd dat een dovenstart altijd moet worden gehonoreerd; hierbij moet bedacht worden dat een dovenstart een meer geforceerde houding van de zwemmer vereist en dus niet in het voordeel van de zwemmer is.

Een dovenstart kan als volgt uitgevoerd worden: bij het fluitsignaal van de scheidsrechter een gebaar dat de zwemmer op het blok of te water moet gaan. Als de starter het 'Op uw plaatsen' zegt, beweegt de starter een arm recht omhoog en als het startsignaal gegeven wordt, gaat die arm met een snelle beweging naar beneden. Dit is voor de meeste dove zwemmers een goede methode; overleg eventueel met de zwemmer.

Overige zaken.

De scheidsrechter kan de starter vragen de gang van zaken met de bedienaar van de valse-startlijn door te nemen; hierbij benadrukken dat deze die lijn alleen mag neerlaten als er afgefloten wordt en niet als hij denkt dat er een valse start is.

Eventueel kan de starter behulpzaam zijn bij het snel uit het water laten gaan van de deelnemers. Bij van de normale gang afwijkende zaken is overleg tussen scheidsrechter en starter nodig.

